

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ ప్రథమ కాణ్డే చతుర్థః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ఆ దదే గ్రావాఽస్యధ్వరకృద్దేవేభ్యో గమ్భీరమిమమధ్వరం కృధ్యుత్తమేన
పవిసేన్త్రాయ సోమగ్ం సుషుతం మధుమంతం పయస్వంతం వృష్టివనిమిన్త్రాయ త్వా
వృత్రఘ్న ఇన్త్రాయ త్వా వృత్రతుర ఇన్త్రాయ త్వాఽభిమాతిఘ్న ఇన్త్రాయ త్వాఽదిత్యవత
ఇన్త్రాయ త్వా విశ్వదేవ్యావతే శ్వాత్రాః స్థ వృత్రతురో రాధో గూర్తా అమృతస్య పత్నీస్తా
దేవీర్దేవత్రేమం యజ్ఞం ధతోపహూతాః సోమస్య పిబతోపహూతో యుష్మాకగ్ం [౧] సోమః
పిబతు యత్తే సోమ దివి జ్యోతిర్యత్పుథివ్యాం యదురావన్తరిక్షే తేనాఽస్మై
యజమానాయోరు రాయా కృధ్యధి దాత్రే వోచో ధిషణే వీడూ సతీ వీడయేథామూర్జం
దధాథామూర్జం మే ధత్తం మా వాగ్ం హిగ్ంసిషం మా మా హిగ్ంసిష్టం
ప్రాగపాగుదగధరాక్తాస్తా దిశ ఆ ధావన్తవమ్బు ని ష్వర యత్తే సోమాఽదాభ్యం నామ
జాగృవి తస్మై తే సోమ సోమాయ స్వాహా॥౨॥

యుష్మాకగ్ స్వర యత్తే నవచ॥1.4.1॥

వాచస్పతయే పవస్వ వాజిన్ వృషా వృష్ణో అగ్ంశుభ్యాం గభస్తిపూతో దేవో దేవానాం
పవిత్రమసి యేషాం భాగోఽసి తేభ్యస్తా స్వాంకృతోఽసి మధుమతీర్న ఇషస్సృధి
విశ్వేభ్యస్తేన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యో మనస్తాఽఘ్జార్వన్తరిక్షమన్విహి స్వాహా త్వా
సుభవః సూర్యాయ దేవేభ్యస్తా మరీచివేభ్య ఏష తే యోనిః ప్రాణాయ త్వా॥౩॥

వాచః సప్తచత్వారిగ్ంశత్॥1.4.2॥

ఉపయామగృహీతోఽస్యన్తర్యచ్చ మఘవన్ పాహి సోమమురుప్య రాయః సమిషో
యజస్వాన్తస్తే దధామి ద్యావాపృథివీ అన్తరుర్వన్తరిక్షగ్ం సజోషా దేవైరవరైః
పరైశ్చాన్తర్యామే మఘవన్ మాదయస్వ స్వాంకృతోఽసి మధుమతీర్న ఇషస్సృధి
విశ్వేభ్యస్తేన్ద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యః పార్థివేభ్యో మనస్త్వాఽఘ్నార్వన్తరిక్షమన్విహి స్వాహా త్వా
సుభవః సూర్యాయ దేవేభ్యస్తా మరీచివేభ్య ఏష తే యోనిరపానాయ త్వా||[౪]

దేవేభ్యః సప్త చ||1.4.3||

ఆ వాయో భూష శుచిపా ఉప నః సహస్రం తే నియుతో విశ్వవార| ఉపో తే అన్ధో
మద్యమయామి యస్య దేవ దధిషే పూర్వపేయమ్|| ఉపయామగృహీతోఽసి వాయవే
త్వేన్త్రవాయూ ఇమే సుతాః| ఉప ప్రయోభిరాగతమిన్దవో వాముశన్తి హి|
ఉపయామగృహీతోఽసిన్త్రవాయుభ్యాం త్వేష తే యోనిః సజోషాభ్యాం త్వా||[౫]

ఆ వాయో త్రిచత్వారిగ్ంశత్||1.4.4||

అయం వాం మిత్రావరుణా సుతః సోమ ఋతావృధా| మమేదిహ శ్రుతగ్ం హవమ్||
ఉపయామగృహీతోఽసి మిత్రావరుణాభ్యాం త్వేష తే యోనిర్ ఋతాయుభ్యాం త్వా||[౬]

అయం వాం విగ్ంశతిః||1.4.5||

యా వాం కశా మధుమత్యశ్వినా సూనృతావతీ| తయా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్||
ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే యోనిర్మాధ్వభ్యాం త్వా||[౭]

యా వామష్టాదశ||1.4.6||

ప్రాతర్యజౌ వి ముచ్యేథామశ్వినావేహ గచ్ఛతమ్| అస్య సోమస్య పీతయే||

ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే యోనిరశ్వభ్యాం త్వా||౮|

ప్రాతర్యజుషేకాన్ విగ్ంశతి||1.4.7||

అయం పేనశ్చేదయత్పుశ్నిగర్భా జ్యోతిర్జరాయూ రజసో విమాసే| ఇమమపాగ్ం సంగమే
సూర్యస్య శిశుం న విప్రా మతిభీ రిహన్తి|| ఉపయామగృహీతోఽసి శణ్డాయ త్వేష తే
యోనిర్వీరతాం పాహి||౯|

అయం పేనః పశ్చవిగ్ంశతి||1.4.8||

తం ప్రత్నథా పూర్వథా విశ్వథేమథా జ్యేష్ఠతాతిం బర్హిషదగ్ం సువర్విదం ప్రతీచీనం
వృజనం దోహసే గిరాఽఽశుం జయన్తమను యాసు వర్ధసే|| ఉపయామగృహీతోఽసి
మర్కాయ త్వేష తే యోనిః ప్రజాః పాహి||౧౦|

తగ్ం షడ్విగ్ంశతి||1.4.9||

యే దేవా దివ్యేకాదశ స్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశ స్థాఽపుషదో మహినైకాదశ స్థ తే దేవా
యజ్ఞమిమం జుషధ్వముపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽసి స్వాగ్రయణో జిన్వ యజ్ఞం
జిన్వ యజ్ఞపతిమభి సవనా పాహి విష్ణుస్త్వాం పాతు విశం త్వం పాహీన్త్రియేణైష తే
యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః||౧౧|

యే దేవా స్త్రి చత్వారిగ్ంశత్||1.4.10||

త్రిగ్ంశత్త్రయశ్చ గణినో రుజన్తో దివగ్ం రుద్రాః పృథివీం చ సచన్తే| ఏకాదశాసో
అపుషదః సుతగ్ం సోమం జుషన్తాగ్ం సవనాయ విశ్వే||
ఉపయామగృహీతోఽస్యాగ్రయణోఽసి స్వాగ్రయణో జిన్వ యజ్ఞం జిన్వ యజ్ఞపతిమభి

స॒వనా॑ పా॒హి వి॒ష్ణుస్త్వా॑ం పా॒తు వి॒శం త్వం పా॑హిన్త్రి॒యేణై॒ష తే॒ యోని॒ర్విశ్వే॑భ్యస్తా॒
దే॒వేభ్యః॑||[౧౨]

త్రి॒గ్ంశద్వి॑చత్వారి॒గ్ంశత్||1.4.11||

ఉ॒పయా॑మగృ॒హీతో॑ఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా బృ॒హద్వ॑తే॒ వయ॑స్వత ఉ॒క్థాయ॑వే॒ యత్త ఇ॒న్త్ర
బృ॒హద్వ॑యస్త॒స్మై త్వా వి॒ష్ణవే॑ త్వి॒ష తే॒ యోని॒ర్నా॒య త్వో॒క్థాయ॑వే॒||[౧౩]

ఉ॒పయా॑మగృ॒హీతో॑ ద్వా॒విగ్ంశ॑తి||1.4.12||

మూ॒ర్ధానం॑ ది॒వో అ॒రతిం॑ పృ॒థివ్యా॑ పై॒శ్వాన॑రమృతాయ జాతమగ్నిమ్ కవిగ్ం
స॒మ్రాజ॑మతి॒థిం జనా॑నామాసన్నా పాత్రం జనయన్త దే॒వాః|| ఉ॒పయా॑మగృ॒హీతో॑ఽస్యగ్న॒యే
త్వా పై॒శ్వాన॑రాయ ధృ॒వోఽసి॑ ధృ॒వక్షి॑తిర్మ॒వాణాం॑ ధృ॒వత॑మోఽచ్యుతానామచ్యుతక్షిత్తమ
ఏ॒ష తే॒ యోని॒రగ్న॒యే త్వా పై॒శ్వాన॑రాయ||[౧౪]

మూ॒ర్ధానం॑ ప॒శ్చత్రి॒గ్ంశత్||1.4.13||

మ॒ధుశ్చ॑ మా॒ధవశ్చ॑ శు॒క్రశ్చ॑ శు॒చిశ్చ॑ న॒భశ్చ॑ న॒భస్య॑శ్చే॒షశ్చోర్జ॑శ్చ స॒హశ్చ॑ స॒హస్య॑శ్చ
తపశ్చ తపస్యశ్చోపయామగృహీతోఽసి సగ్ంసర్వోఽస్యగ్ంహస్తత్యాయ త్వా||[౧౫]

మ॒ధుశ్చ॑ త్రి॒గ్ంశత్||1.4.14||

ఇ॒న్త్రాగ్ని॑ ఆ గతగ్ం సుతం గీర్భిర్నభో వరేణ్యమ్ అస్య పాతం ధి॒యేషి॒తా||
ఉ॒పయా॑మగృ॒హీతో॑ఽసీ॒న్త్రాగ్ని॑భ్యాం త్వి॒ష తే॒ యోని॒ర్నా॒గ్నిభ్యాం॑ త్వా||[౧౬] ||1.4.15||

ఓ॒మాస॑శ్చర్షణీధృతో విశ్వే దే॒వాస॑ ఆ గతా దా॒శ్వాగ్ంసో॑ దా॒శుషః॑ సుతమ్||

ఉపయామగృహీతోఽసి విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్య ఏష తే యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః॥[౧౭]
 ఇన్ద్రాగ్నీ ఓమాసో విగ్ంశతిర్విగ్ంశతిః ॥1.4.15-16॥

మరుత్వంతం వృషభం వావృధానమకవారిం దివ్యగ్ం శాసమిన్ద్రమ్ విశ్వాసాహమవసే
 నూతనాయోఽగ్రగ్ం సహోదామిహ తగ్ం హువేమ॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా
 మరుత్వత ఏష తే యోనిర్నాయ త్వా మరుత్వతే॥[౧౮]
 మరుత్వన్తగ్ం షడ్విగ్ంశతిః॥1.4.17॥

ఇన్ద్ర మరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్యతే అపిబః సుతస్య తవ ప్రణీతీ తవ శూర
 శర్మన్నా వివాసన్తి కవయః సుయజ్ఞాః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా మరుత్వత ఏష
 తే యోనిర్నాయ త్వా మరుత్వతే॥[౧౯] ॥1.4.18॥

మరుత్వాగ్ం ఇన్ద్ర వృషభో రణాయ పిబా సోమమనుష్వధం మదాయ॥ ఆ సీఞ్చస్వ జతరే
 మధ్వ ఊర్మిం త్వగ్ం రాజాఽసి ప్రదివః సుతానామ్॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్ద్రాయ త్వా
 మరుత్వత ఏష తే యోనిర్నాయ త్వా మరుత్వతే॥[౨౦]
 ఇన్ద్ర మరుత్వో మరుత్వానేకాన్ త్రిగ్ంశదేకాన్ త్రిగ్ంశతీ॥1.4.18-19॥

మహాగ్ం ఇన్ద్రో య ఓజసా పర్జన్యో వృష్టిమాగ్ం ఇవ స్తోమైర్వధస్య వావృధే॥
 ఉపయామగృహీతోఽసి మహేన్ద్రాయ త్వేష తే యోనిర్మహేన్ద్రాయ త్వా॥[౨౧]
 మహానేకాన్ విగ్ంశతిః॥1.4.20॥

మహాగ్ం ఇన్ద్రో నృవదా చర్షణిప్రా ఉత ద్విబర్హా అమినః సహోభిః॥ అస్మద్రియగ్వావృధే

వీ॒ర్యా॒యో॒క॒రుః పృ॒థుః సు॒కృ॒తః క॒ర్తు॒భి॒ర్భూ॒తః॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి మ॒హే॒న్ద్రా॒య
త్వై॒ష తే॒ యో॒ని॒ర్మహే॒న్ద్రా॒య త్వా॑॥[౨౨]

మహా॒న్ద్రవత్త॑డ్విగ్ంశతిః॥1.4.21॥

క॒దా చ॒న స్త॒రీర॑సి నే॒న్ద్ర స॒శ్చసి దా॒శుషే॑ ఉ॒పోపే॑న్న మ॒ఘవ॒న్భూ॒య ఇ॒న్న తే దా॒నం
దే॒వస్య పృ॒చ్యతే॑॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽస్యాది॒త్యేభ్య॑స్త్వా॥ క॒దా చ॒న ప్ర యు॑చ్ఛస్య॒భే ని
పా॒సి జన్మ॑నీ॒ తురీ॒యా॒కది॒త్య స॒వనం త ఇ॒న్ద్రియ॑మా తస్థా॒వమృ॑తం ది॒వి॥ య॒జ్ఞో
దే॒వానాం ప్రత్యే॑తి సు॒మ్నమాది॑త్యాసో భవతా మృ॒డయ॑న్తః॥ ఆ వో॒కర్వా॑చీ
సు॒మతి॑ర్వృ॒త్యాదగ్ం॒హోశ్చి॒ద్యా వరి॑వో॒విత్త॑రా॒సత్॥ వి॒వస్వ ఆది॑త్యై॒ష తే సోమ॑పీ॒థస్తే॑న
మ॒న్దస్వ తే॑న తృ॒ప్య తృ॒ప్యాస్మ తే వ॒యం తర్ప॑యి॒తారో యా ది॒వ్యా వృ॑ష్టిస్త॒యా త్వా
శ్రీ॒ణామి॑॥[౨౩]

వ॒స్వప్త॑విగ్ంశతిశ్చ॥1.4.22॥

వా॒మమ॒ద్య స॒విత॑ర్వా॒మము శ్వో ది॒పేది॑పే వా॒మమ॒స్మభ్య॑గ్ం సా॒వీః॥ వా॒మస్య హి క్ష॑యస్య
దే॒వ భూ॑రే॒రయా ధి॒యా వా॒మభా॑జః స్యా॒మ॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి దే॒వాయ త్వా
స॒విత్రే॑॥[౨౪]

వా॒మం చతు॑ర్విగ్ం శతిః॥1.4.23॥

అ॒దభే॑భిః స॒వితః పా॒యుభి॑ష్ట్యగ్ం శి॒వేభి॑ర॒ద్య పరి పా॑హి నో గయమ్॑ హి॒రణ్య॑జి॒హ్వాః
సు॒వితా॒య న॒వ్యసే రక్షా మా॑కి॒ర్నో అ॒ఘశగ్ం॑స ఈ॒శత॑॥ ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీతో॒ఽసి దే॒వాయ
త్వా స॒విత్రే॑॥[౨౫]

అ॒దభే॑భిస్త్ర॒యోవిగ్ం॑శతిః॥1.4.24॥

హి॑రణ్య॑పా॒ణి॒మూ॒తయే॑ స॒వి॒తార॑ము॒ప హ్వా॑యే॒| స చే॑తా దే॒వతా॑ ప॒దమ్॑॥
ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽసి॑ దే॒వాయ॑ త్వా స॒వి॒త్రే॑॥[౨౬]
హి॑రణ్య॑పా॒ణిం చతు॑ర్దశ॑॥1.4.25॥

సు॒శర్మా॑ఽసి సుప్ర॑తిష్ఠా॒నో బృ॑హదు॒క్షీ నమ॑ ఏ॒ష తే॒ యోని॑ర్విశ్వే॒భ్యస్తా॑ దే॒వేభ్యః॑॥[౨౭]
సు॒శర్మ॑ ద్వాద॑శ॑॥1.4.26॥

బృ॑హ॒స్పతి॑సు॒తస్య॑ త ఇ॒న్దో ఇ॒న్ద్రియా॑వ॒తః ప॒త్నీవ॑న్తం గ్ర॒హం గృ॑హ్ణా॒మ్యగ్నా॑ ౩ ఇ ప॒త్నీవా॑ ౩
స్స॒జూర్దే॑వేన త్వ॒ష్టా సో॑మం పి॒బ స్వా॑హా॑॥[౨౮]
బృ॑హ॒స్పతి॑సు॒తస్య॑ ప॒ంచద॑శ॑॥1.4.27॥

హ॑రి॒రసి॑ హ॑రి॒యోజ॑నో హ॒ర్యోః స్థా॒తా వ॑జ్రస్య భ॒ర్తా పృ॑శ్నేః ప్రి॒తా త॑స్య తే దే॒వ
సో॑మే॒ష్టయ॑జుషః స్తు॒తస్తో॑మస్య శస్తో॒క్థస్య॑ హ॑రి॒వన్తం॑ గ్ర॒హం గృ॑హ్ణా॒మి హ॑రీః స్థ
హ॒ర్యోర్ధా॒నాః స॒హ సో॑మా ఇ॒న్ద్రాయ॑ స్వా॑హా॑॥[౨౯]
హ॑రి॒రసి॑ ప॒డ్యేగ్గో॑శతిః॑॥1.4.28॥

అ॒గ్న ఆ॒యాగ్ం॑షి ప॒వస॑ ఆ సు॒వోర్జ్జమి॑షం చ నః॑ ఆ॒రే బా॑ధస్వ దు॒చ్ఛనా॑మ్॥
ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోఽస్య॑గ్నయే॒ త్వా తే॑జస్వ॒త ఏ॒ష తే॒ యోని॑రగ్నయే॒ త్వా తే॑జస్వ॒తే॑॥[౩౦]
అ॒గ్న ఆ॒యాగ్ం॑షి త్ర॒యోవి॑గ్గోశతిః॑॥1.4.29॥

ఉ॒త్తిష్ఠ॑న్వోజ॒సా స॒హ పీ॒త్వా శి॑ప్రే అపే॒పయః॑ సో॒మమి॑న్ద్ర చ॒మూ సు॒తమ్॑॥

ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీ॒తోఽ॒సి॒న్త్రా॒య త్వో॑జ॒స్వత॑ ఏ॒ష తే॑ యోని॒రిన్త్రా॒య త్వో॑జ॒స్వతే॑||[30]
ఉత్తి॒ష్ఠన్దే॒కవి॑గ్గో॒శతిః॑||1.4.30||

త॒రణి॑ర్వి॒శ్వద॑ర్శతో జ్యోతి॒ష్కు॑ద॒సి సూ॒ర్యః| వి॒శ్వమా॑ భా॒సి రో॒చనమ్॑||
ఉ॒ప॒యా॒మగృ॑హీ॒తోఽ॒సి సూ॒ర్యాయ॑ త్వా భ్రా॒జస్వత॑ ఏ॒ష తే॑ యోనిః సూ॒ర్యాయ॑ త్వా
భ్రా॒జస్వతే॑||[31]
త॒రణి॑ర్విగ్గో॒శతిః॑||1.4.31||

ఆ ప్రి॒యస్వ॑ మది॒న్తమ॑ సోమ॒ విశ్వా॑భి॒రూతి॑భిః| భ॒వా నః॑ సప్ర॒థస్త॑మః||[32]
ఆ ప్రి॒యస్వ॑ నవ॑||1.4.32||

ఈ॒యుష్టే॑ యే పూ॒ర్వత॑రా॒మప॑శ్యన్ వృ॒చ్ఛన్తీ॑ము॒షసం॑ మ॒ర్త్యాసః॑| అ॒స్మాభి॑రూ ను
ప్ర॒తిచ॑క్ష్యోఽభూ॒దో తే॑ యన్తి॒ యే అ॑ప॒రీష॑ ప॒శ్యాన్||[33]
ఈ॒యురే॒కాన్ వి॑గ్గో॒శతిః॑||1.4.33||

జ్యోతి॒ష్మతీం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతి॒ష్కుతం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్యోతి॒ర్విదం॑ త్వా
సా॒దయా॑మి భా॒స్వతీం॑ త్వా సా॒దయా॑మి జ్వల॒న్తీం త్వా సా॒దయా॑మి మ॒ల్మలా॒భవ॑న్తీం త్వా
సా॒దయా॑మి దీ॒ప్యమా॑నాం త్వా సా॒దయా॑మి రో॒చమా॑నాం త్వా సా॒దయా॑మ్య॒జస్రాం॑ త్వా
సా॒దయా॑మి బృ॒హజ్యోతి॑షం త్వా సా॒దయా॑మి బో॒ధయ॑న్తీం త్వా సా॒దయా॑మి జాగ్ర॒తీం
త్వా సా॒దయా॑మి||[34]
జ్యోతి॒ష్మతీ॑గ్గో ప॒ట్నీగ్గో॒శత్||1.4.34||

ప్ర॒యా॒సా॒య॒ స్వా॒హాఽ॒యా॒సా॒య॒ స్వా॒హా॒ వి॒యా॒సా॒య॒ స్వా॒హా॒ సం॒యా॒సా॒య॒
 స్వా॒హా॒ ద్వా॒సా॒య॒ స్వా॒హాఽ॒వ॒యా॒సా॒య॒ స్వా॒హా॒ శు॒చే॒ స్వా॒హా॒ శో॒కా॒య॒ స్వా॒హా॒ తప్య॑త్త్వి
 స్వా॒హా॒ తప॑తే॒ స్వా॒హా॒ బ్ర॒హ్మ॒హ॒త్యా॒యై॒ స్వా॒హా॒ సర్వ॑స్మై॒ స్వా॒హా॑॥[3౬]

ప్ర॒యా॒సా॒య॒ చతు॑ర్విగ్ం శతిః॥1.4.35॥

చి॒త్త॒గ్ం సం॑తాసేన॑ భ॒వం॑ య॒క్నా రు॒ద్రం॑ తని॑మ్నా ప॒శుప॑తిగ్ం సూ॒లహృ॑దయేనాగ్నిగ్ం
 హృ॑దయేన రు॒ద్రం॑ లో॒హితే॑న శ॒ర్వం మ॑తస్సాభ్యాం మహాదే॒వమ॑న్తః పార్శ్వేనౌషి॒ష్ఠహ॑నగ్ం
 శి॒ఙ్గీని॑క్ శ్యాభ్యామ్॥[3౭]

చి॒త్త॒మ॒ష్టాద॑శ॥1.4.36॥

ఆ తి॒ష్ఠ వృ॑త్రహన్త॒థం॑ యు॒క్తా తే॑ బ్ర॒హ్మ॒ణా హ॑రీ॒ అర్వా॑చీనగ్ం సు తే మనో॑ గ్రా॒వా
 కృ॑ణోతు వగ్నునా॒ ఉప॑యామగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా పోడ॒శిన॑ ఏ॒ష తే॑ యోనిరిన్త్రాయ
 త్వా పోడ॒శినే॑॥[3౮]

ఆ తి॒ష్ఠ షడ్వి॑గ్ం శతిః॥1.4.37॥

ఇ॒న్త్రమి॑ద్ధరీ॒ వహ॑తోఽప్రతి॒ధృష్ట॑శవసమృషీ॒ణాం చ॑ స్తుతీరుప॑ య॒జ్ఞం చ॑ మానుషా॒ణామ్॥
 ఉప॑యామగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా పోడ॒శిన॑ ఏ॒ష తే॑ యోనిరిన్త్రాయ త్వా పోడ॒శినే॑॥[౩౯]

ఇ॒న్త్రమి॑త్త్రయోవిగ్ం శతిః॥1.4.38॥

అసా॑వి సోమ॑ ఇ॒న్త్ర తే॑ శవి॑ష్ఠ ధృ॒ష్టవా॑ గహి॒ ఆ త్వా॑ పృణక్తి॒న్త్రియ॑గ్ం ర॒జః సూ॒ర్యం న
 ర॒శ్మిభిః॑॥ ఉప॑యామగృహీతోఽసీ॒న్త్రాయ॑ త్వా పోడ॒శిన॑ ఏ॒ష తే॑ యోనిరిన్త్రాయ త్వా
 పోడ॒శినే॑॥[౪౦]

అసావి సప్తవిగ్ంశతిః॥1.4.39॥

సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్తోపస్థ ఆఽధితః స్తోనాఽస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాఽస్మై శర్మ
సప్రథాః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా పోడశిన ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా
పోడశినే॥[౪౦] ॥1.4.40॥

మహాగ్ం ఇన్తో వజ్రబాహుః పోడశీ శర్మ యచ్ఛతు స్వస్తి నో మఘవా కరోతు హన్తు
పాప్మానం యోఽస్మాన్ద్విష్టి॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా పోడశిన ఏష తే
యోనిరిన్త్రాయ త్వా పోడశినే॥[౪౧]

సర్వస్య మహాస్థ్విగ్ంశతిష్ఠ్విగ్ంశతిః ॥1.4.40-41॥

సజోషా ఇన్త్ర సగణో మరుద్భిః సోమం పిబ వృత్రహఞ్ఞార విద్వాన్ జహి శత్రూగ్ంరప
మృధో నుదస్వాఽథాఽభయం కృణుహి విశ్వతో నః॥ ఉపయామగృహీతోఽసీన్త్రాయ త్వా
పోడశిన ఏష తే యోనిరిన్త్రాయ త్వా పోడశినే॥[౪౩]

సజోషాస్త్రీగ్ంశత్॥1.4.42॥

ఉదు త్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః దృశే విశ్వా య సూర్యమ్॥ చిత్రం
దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాఽగ్నీః ఆఽప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షగ్ం
సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ॥ అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ
వయునాని విద్వాన్ యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమఉక్తిం విధేమ॥
దివం గచ్ఛ సువః పత రూపేణ [౪౪] వో రూపమభ్యైమి వయసా వయః తుథో వో
విశ్వవేదా వి భజతు వర్షిష్ఠే అధి నాకే॥ ఏతత్తే అగ్నే రాధ ఐతి సోమచ్యుతం తన్మిత్రస్య

పథా న॒య॒ర్త॒స్య పథా ప్రి॑త చ॒న్త్రదక్షి॑ణా య॒జ్ఞస్య॑ పథా సు॒వితా న॒యన్తీ॑ర్ బ్రా॒హ్మణమ॑ద్య
రాధ్యాస॒మృషి॑మార్షే॒యం పి॒తృమ॑న్తం పై॒తృమ॑త్యగ్ం సు॒ధాతు॑దక్షిణం వి సు॒వః ప॒శ్య
వ్యన్త॑రిక్షం య॒తస్య॑ సద॒స్యైర॒స్మదా॑త్రా దే॒వత్రా గ॑చ్ఛత మ॒ధుమ॑తీః ప్ర॒దాతా॑రమా
వి॒శతాఽన॑వహోయాఽస్మాన్ దే॒వయా॑నేన పథే॒త సు॒కృతాం॑ లోకే సీ॒దత తన్నః॑ సగ్గ్స్సృ॒తమ్॥

[౪౫]

రూ॒పేణ॑ సద॒స్యైర॒ష్టాదశ॑ చ॥1.4.43॥

ధాతా రా॒తిః స॒వితే॑దం జు॒షన్తాం ప్ర॒జాప॑తిర్నిధి॒పతి॑ర్నో అ॒గ్నిః త్వష్టా॑ వి॒ష్ణుః ప్ర॒జయా॑ సగ్ం
రరా॒ణో య॒జమా॑నాయ ద్ర॒విణం దధా॑తు॥ సమి॒న్త్రణో మన॑సా నేషి గో॒భిః సగ్ం
సూరి॑భిర్మఘవన్త॒న్గ్ స్వస్త్వా॑ సం బ్ర॒హ్మణా దే॒వకృ॑తం యద॒స్తి సం దే॒వానాగ్ం సు॒మత్యా
య॒జ్ఞయా॑నామ్॥ సం వర్చ॑సా పయ॑సా సం తనూ॒భిరగ॑న్మహి మన॑సా సగ్ం శి॒వేన॑ త్వష్టా
నో అ॒త్రవ రి॑వః కృ॒ణో- [౪౬] త్వను॑ మార్ఘ్న తను॒వో యద్వి॑లిష్టమ్॥ యద॒ద్య త్వా
ప్రయ॑తి య॒జ్ఞే అ॒స్మిన్నగ్నే॑ హోతా॒రమ॑వృణీమహి॒హా బు॒ధగయా॑డ్పథగుతాఽశమి॒ష్టాః
ప్ర॒జానన్ య॒జ్ఞము॑ప యాహి వి॒ద్వాన్॥ స్వగా॑ వో దే॒వాః సద॑నమకర్మ య ఆ॒జగ్మ
సవ॑నేదం జు॒షాణాః॑ జక్షి॒వాగ్ంసః ప॒పివాగ్ంస॑శ్చ విశ్వే॒న్స్మి ధ॑త్త వస॒వో వసూ॑ని॥
యానాఽవహ ఉ॒శతో దే॒వ దే॒వాన్తాన్ [౪౭] ప్రి॑రయ స్వే అగ్నే స॒ధస్థే॑ వహమానా భర॒మాణా
హవీ॑గ్ంషి వసుం ఘ॒ర్మం ది॒వమా తి॒ష్ఠతాఽను॑॥ య॒జ్ఞ య॒జ్ఞం గచ్ఛ॑ య॒జ్ఞప॑తిం గచ్ఛ
స్వాం యోనిం గచ్ఛ॑ స్వా॒హైష తే॑ య॒జ్ఞో య॒జ్ఞప॑తే సహ॒సూక్త॑వాకః సు॒వీరః స్వాహా॑ దే॒వా
గాతు॑విదో గాతుం వి॒త్త్వా గాతు॑మిత మన॒సస్ప॑త ఇ॒మం నో దే॒వ దే॒వేషు॑ య॒జ్ఞగ్ం స్వాహా॑
వాచి స్వాహా వాతే॑ ధా ॥[౪౮]

కృ॒ణోతు॑ తాన॒ష్టాచ॑త్వారిగ్ంశచ్చ॥1.4.44॥

ఉ॒రుగ్ం హి॑ రా॒జా వ॑రు॒ణశ్చ॑కార॒ సూ॒ర్యా॒య ప॑న్థామ॒న్వేత॑వా ఉ॒| అ॒పదే॑ పా॒దా
ప్ర॒తి॒ధాత॑వేక॒రుతా॑ప॒వక్తా॑ హృ॒దయా॑విధ॒శ్చిత్|| శ॒తం తే॑ రా॒జన్బి॒షజః॑ స॒హస్ర॑ము॒ర్వీ
గ॒మ్భీరా సు॑మ॒తిష్ఠే॑ అ॒స్తు| బా॑ధ॒స్వ ద్వే॒షో ని॑ర్ము॒తిం ప॒రాచైః కృ॒తం చి॒దేనః॑ ప్ర
ము॒ముగ్ధ్య॑స్మత్|| అ॒భిష్ఠి॑తో వ॒రుణ॑స్య పా॒శోఽగ్నే॑రనీ॒కమ॑ప ఆ వి॒వేశ॑| అ॒పాం
న॒పాత్ప్రతి॑రక్ష॒న్నసు॑ర్యం ద॒మేద॑మే [౪౯] స॒మిధం॑ య॒క్ష్యగ్నే॑| ప్ర॒తి తే॑ జి॒హ్వో
ఘృ॒తము॑చ్ఛ॒రణ్యేథ॑సముద్రే తే హృ॒దయా॑మ॒ప్స్వంతః॑| సం త్వా వి॒శన్తో॑షధీ॒రుతా॑పౌ
య॒జ్ఞస్య॑ త్వా య॒జ్ఞప॑తే హ॒విర్భి॑| సూ॒క్తవా॑కే న॒మోవా॑కే వి॒ధేమా॑వభృ॒థ ని చ॑జ్ఞా॒ణ
ని॒చేరు॑రసి ని చ॒జ్ఞాణా॑వ దే॒వైర్దేవ॑కృ॒తమే॑నో॒యాడ॑వ మ॒ర్త్యైర్మర్త్య॑కృ॒తము॑రోరా నో
దే॒వ రి॒షస్సా॑హి సు॒మిత్రా॑ న ఆ॒ప ఓ॒షధ॑యః [౫౦] స॒న్తు దు॒ర్మిత్రా॑స్త॒స్మై
భూ॒యాసు॑ర్యోఽస్మాన్ద్వి॒ష్టి యం చ॑ వ॒యం ద్వి॒ష్మో దే॒వీరా॑ప ఏ॒ష వో గ॑ర్భ॒స్తం వః॑
సు॒ప్రీత॑గ్ం సుభృ॒తమ॑కర్మ దే॒వేషు॑ నః సుకృ॒తో బ్రా॒తాత్ప్రతి॑యుతో వ॒రుణ॑స్య పా॒శః
ప్రత్య॑స్తో వ॒రుణ॑స్య పా॒శ ఏ॒ధోఽస్యే॑ధిషీ॒మహి॑ స॒మిద॑సి తే॒జోఽసి॑ తే॒జో మ॒యి ధే॑హ్యపో
అ॒న్వచారి॑షగ్ం ర॒సేన॑ స॒మస్పృ॑క్ష్మహి| ప॒యస్వా॑గ్ం అ॒గ్న ఆ॒గమం॑ తం మా స॒గ్ం సృ॑జ
వ॒ర్చసా॑[౫౧]

ద॒మేద॑మ ఓ॒షధ॑య ఆ వట్స॑||1.4.45||

య॒స్త్యా హృ॑దా కీ॒రిణా॑ మ॒న్యమా॑నోఽమ॒ర్త్యం మ॒ర్త్యో జో॑హవీ॒మి| జాత॑వేదో య॒శో
అ॒స్మాసు॑ ధే॒హి ప్ర॑జాభి॒రగ్నే॑ అమృ॒తత్వ॑మశ్వామ్|| య॒స్మై త్వ॑గ్ం సుకృ॒తే జాత॑వేద ఉ
లో॒కమ॑గ్నే కృ॒ణవః॑ స్యో॒నమ్| అ॒శ్విన॑గ్ం స పు॒త్రిణం॑ వీ॒రవ॑న్తం గో॒మన్త॑గ్ం ర॒యిం న॑శతే
స్వ॒స్తి|| త్వే సు॑ పు॒త్ర శ॒వసో॑ఽవృ॒త్రన్ కా॑మ కాత॒యః| న త్వా॑మిన్త్రా॒తి రి॒చ్యతే॑|| ఉ॒క్థఉ॒క్థే
సోమ॑ ఇ॒న్త్రం మ॑మాద నీ॒థేనీ॒థే మ॑ఘ॒వాన॑గ్ం [౫౨] సుతా॒సః| యదీ॑గ్ం స॒బాధః॑ పిత॒రం న
పు॒త్రాః స॒మాన॑దక్షా అ॒వసే॑ హ॒వన్తి॑|| అ॒గ్నే ర॒సేన॑ తే॒జసా॑ జాత॑వేదో వి రో॒చసే॑|

రక్షోహః॑మీ॒వచా॑త॒నః॥ అ॒పో అ॒న్వచా॑రి॒షగ్ం॑ ర॒సేన॑ స॒మసృ॑క్ష॒మహి॑ ప॒యస్వాగ్ం॑ అ॒గ్న
 ఆ॒గమం॑ తం మా స॒గ్ం సృ॑జ వర్చ॒సా॥ వసు॑ర్వసు॒పతి॑ర్ హి॒కమ॑స్యగ్ని వి॒భావ॑సుః॒ స్యామ
 తే సు॒మతా॑వపి॒॥ త్వామ॑గ్ని వసు॒పతిం॑ వసూ॒నామ॑భి ప్ర మ॒న్థే [౩౩] అ॒ధ్వరే॑షు రాజన్స్॒
 త్వయా॑ వాజం వాజ॒యన్తో॑ జయే॒మాభి॑ ష్యామ పృథు॒నీర్మర్త్యా॑నామ్॒॥ త్వామ॑గ్ని
 వాజ॒సాత॑మం విప్రా వర్ధ॒న్తి సు॑ష్టుతమ్॒ స నో॑ రా॒స్వ సు॒వీర్య॑మ్॒॥ అ॒యం నో॑ అ॒గ్నిర్వ॑రి॒వః
 కృ॒ణోత్వ॑యం మృ॒ధః పు॒ర ఏ॒తు ప్ర॑భి॒న్దన్స్॒॥ అ॒యగ్ం శ॑త్రా॒జ్ఞయ॑తు జర్హ॒షాణో॑యం
 వాజం జయ॑తు వాజ॒సాతౌ॒॑॥ అ॒గ్నినా॑గ్నిః స॒మిధ్య॑తే క॒వి-ర్న॒హప॑తి-ర్మ॒వా
 హ॒వ్యవా॑డ్జు॒హ్వస్యః॒॑॥ త్వగ్ం హ్యగ్ని॑ అ॒గ్నినా॑ విప్రో విప్రే॒ణ స॒న్ధతా॑ సఖా సఖ్యా స॒మిధ్య॑సే॒॥
 ఉద॑గ్ని శుచ॒యస్త॒వ వి జ్యోతి॑షా॒॥[౩౪]

మ॒ఘవా॑నం మ॒న్థే హ్యగ్ని॑ చతు॒ర్దశః॒॑॥1.4.46॥

వా॒చః ప్రా॑ణాయ త్వా ఉ॒పయా॑మ గృ॒హీతో॑స్యపా॒నాయ॑ త్వా ఆ వా॒యో వా॒యవే॑ స॒జోషా॑భ్యాం త్వా అ॒యమృ॑తాయు॒భ్యాం
 త్వా యా వా॒మశ్శి॑భ్యాం మా॒ధ్వేభ్యాం॑ త్వా ప్రా॒తర్యు॑జావ॒శ్శిభ్యాం॑ త్వా అ॒యం వే॒నశ్శ॑ణ్డాయ త్వే॒ష తే యోని॑ర్వీ॒రతాం॑ పా॒హి
 తం మ॒ర్యా॒య త్వే॒ష తే యోనిః॑ ప్ర॒జాః పా॒హి యే దే॒వాస్త్రీ॑శదాగ్ర॒యణో॑సి విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః ఉ॒పయా॑మ
 గృ॒హీతో॑సీ॒న్త్రాయ॑ త్వో॒క్తాయు॑వే॒ మూర్ధా॑నమగ్నయే త్వా వై॒శ్వాన॑రాయ మధుశ్చ స॒గ్ం సర్వో॑సి ఇ॒న్త్రాగ్ని॑ ఇ॒న్త్రాగ్ని॑భ్యాం త్వా
 ఓ॒మాసో॑ విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః మ॒రుత్వ॑న్తం త్రీ॒ణీన్త్రా॑య త్వా మ॒రుత్వ॑తే మహా॒న్ధేవే॑ మహే॒న్త్రాయ॑ త్వా
 కదా॒చనా॑దిత్యే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః కదా చన స్త్రీ॒ర్వివ॑స్వ ఆదిత్య ఇ॒న్త్రగ్ం శుచి॑రపః వామం త్రీ॒న్ధేవా॑య త్వా స॒విత్రే॑
 సు॒శమా॑ర్విశ్వే॒భ్యస్తా॒ దేవే॑భ్యః బృ॒హస్ప॑తిస్త॒వ్షా సోమం॑ పి॒బ స్వా॒హా హరి॑రసి సహ సోమా ఇ॒న్త్రాయ॑ స్వా॒హా అ॒గ్న
 ఆ॒యూగ్ పృ॒గ్నయే॑ త్వా తే॒జస్వ॑తే ఉ॒త్తిష్ఠ॑న్మి॒న్త్రాయ॑ త్వో॒జస్వ॑తే తరణి॒స్సూర్యా॑య త్వా భృ॒జస్వ॑తే ఆ తి॒ష్ఠాద్భ్యా॑ష్షడే॒ద్రాయ॑
 త్వా షో॒డశి॑నే ఉ॒దు త్యం చి॒త్రమ్ అ॒గ్నేన॑య ది॒వం గ॒చ్ఛ ఉ॒రుమా॑యుష్టే యద్దే॒వా ము॑ముగ్ని అ॒గ్నా వి॒ష్ణు ము॑ముక్తమ్
 పరా వై ప॒జ్జగ్మః॑ దే॒వా వై యే దే॒వాః ప॒జ్జగ్మః॑ పరా వై స॒వాచమ్॑ దే॒వాసు॑రాః కార్యమ్ భూమి॒ర్యత్పృ॑థ॒వీ
 ప్ర॒జాప॑తిర్వృక్షధృ॒వీ భూమి॑రాదిత్యా వై అ॒గ్ని హో॑త్రమాదిత్యో వై భూమి॒ర్లక॑స్స॒లేక॑స్స॒లేకః॑ వి॒ష్ణోరు॑దుత్త॒మమ్ అ॒న్నప॑తే
 పు॒నస్తా॑దిత్యా యస్తా॒ సు॒ష్టుతమ్॑ త్వమగ్ని సు॒ష్టుతి॑మ్ యస్తా॒ విరో॑చ॒సే త్వమ॑గ్ని వి చ॒రష॑ణే॒॥

ఆ దదే యే దేవా మహానుత్తిష్ఠస్సర్వస్య సన్తుదుర్మిత్రాశ్చతుఃపఞ్చాశత్||54||
ఆ దదే తవ వి జ్యోతిషా||

॥ఇతి ప్రథమకాండో చతుర్థః ప్రశ్నః॥